

INFORME DE LES PROSPECCIONS ARQUEOLÒGIQUES D'URGÈNCIA REALITZADES AL SOLAR ENTRE RAMBLA DE SANT JOSEP 88-92 I C/ CARDENAL CASANAS 9 DE BARCELONA (BARCELONÈS).

Vist i Plau

AJUNTAMENT DE BARCELONA
SERVEI
D'ARQUEOLOGIA
DE LA CIUTAT
AJUNTAMENT DE BARCELONA

J. Oriol Granados i Garcia
Cap del S.A.C

Núria Miró i Alaix
Barcelona, juny de 1990

Introducció.

Amb motiu de l'existència d'un projecte per a la construcció d'un edifici intel·ligent al solar que ocupa el núm 88-92 de la Rambla de Sant Josep i el núm 9 del C/ Cardenal Casañas, el Servei d'Arqueologia de la Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona decidí realitzar, d'acord amb el Servei d'arqueologia de la Generalitat i els promotors, una prospecció mecànica en aquest sota la supervisió d'una arqueòloga.

Plantejament i objectius.

Es decidí prospectar el solar, que consta de 1600 m lliures de construccions, per comprobar si hi havia algun tipus de restes arqueològiques que ens poguessin ajudar a entendre millor o a reconsiderar alguns aspectes de la ciutat romana o medieval de Barcelona, donada la seva proximitat a les ja conegudes.

Es plantejà realitzar tota una sèrie de rases en llocs que creierem claus, i a partir dels resultats que obtinguessim centrar-nos en aquella àrea o passar a una altra zona.

Cal dir que els treballs es realitzaren amb una màquina retro-excavadora, i que es feren un total de 14 rases. .

Rasa 1.

Aquesta rasa es va fer paral·lela a la Rambla a l'extrem NE del solar. Tingué 25 m de llarg per 0'60m d'ample i es rebaixà una potència de 4'30m de fondària. Estratigràficament ens aparegué un estrat de reompliment fins a 0'50 m de fons. Un segon estrat molt

homogeni d'argila i graves vermelloses fins a 4 m, i un tercer estrat format per una argila granatosa típica del subsol verge de la zona.

En quant a material hem de destacar que aparegueren pocs fragments ceràmics formats per la ceràmica blava catalana, un fragment de verd-manganés, alguns fragments de reflexes metàlics i ceràmica comuna.

Rasa 2.

Es realitzà perpendicular a la Rambla a la part Nord del solar. Tingué 15 m de llarg per 0'60 m d'ample i es rebaixà fins una potència de 4 m. En un primer moment, aparegué una paret de totxana lligada amb ciment i revestida en alguns trams de calç, formant part d'un pou. A dos metres d'aquesta paret localitzarem, a 1 m de fondària un abocador o escombrera de 1'50m de fons per 1'50 d'ample format per ceràmiques de diversos tipus (blava catalana, polícroma, reflexes metàlics, verd-manganés, manganés, porcellana, ceràmica comuna vidriada, gris, ceràmica comuna no vidriada), rajoles, metall, ossos i vidre. Aquest conjunt es pot datar al segle XVII, però cal esmentar que han aparegut alguns fragments ceràmics que es poden datar més antigament, així com alguna resta d'àmfora romana.

Al final de la rasa es veié despuntar un mur de gran alçada i una claveguera, fet que ens dugué a fer la tercera rasa.

L'estratigrafia era semblant a la de la primera rasa, teniem 1'50m de potència de terra de reompliment amb runa, i després sortia l'argila amb graves fins a 4 m, a partir dels que sortia l'argila granatosa típica del subsol de la zona.

Rasa 3.

Aquesta rasa enllaça amb el final de la segona i va paral·lela a la Rambla. Tienia 17 m de llarg per 0'60 m d'ample i la fondària variava de 4 a 6 metres.

En un primer tram aparegué un mur de 2'50 m d'alçada per 5 m de llargada i 0'50 m. d'amplada, amb un aparell de pedres petites i mitjanes en la seva major part ben treballades, i els fonaments fets de grans blocs. No es pogué datar amb exactitud, donat que no aparegué cap tipus de material ceràmic datable, però creiem que pot ser del

Segle XVII. Fou en aquest tram que la rasa assolí una fondària de 6 metres.

Al mur se li adosa un muret de formigó, i a partir d'aquest no apareix res més que 3 m de potència de runa datable a la primera meitat del nostre segle.

Durant l'excavació de la rasa sortirem unes lloses planes, llargues i estretes, ben escairades i de dimensions similars, posades en filera tancant la part superior de la rasa a pocs centímetres del terra.

El mur i la runa s'assentaven a sobre d'un nivell d'argila.

Rasa 4.

Aquesta rasa es va fer perpendicular a la Rambla vers la meitat nord del solar. Tenia 20 m de llarg per 0'60 m d'ample i es rebaixà una potència de 4'20 m.

No va sortir res ni tant sols ceràmica. L'estratigrafia era similar a la de les altres rases, 1 m de terra de reompliment, 3 m d'argila vermellosa i a partir dels 4 m l'argila granatosa típica del subsol.

Rasa 5.

Veient que quedava molt espai entre la rasa 2 i la rasa 4, es va decidir obrir-ne una altra entre mig de les dues, per tenir la seguretat de que no hi havia alguna cosa interessant. Tenia 10 m de llarg per 0'60 m d'ample i es rebaixà fins a 4'20 m de fondària.

En aquesta rasa va aparèixer un altre abocador o escombrera, semblant i paral·lel al de la rasa 2, format per ceràmica (blava catalana, manganés, verd-manganés, reflexes metàlics, polícroma, ceràmica comuna, porcellana), metall, vidre i ossos. Per la ceràmica apareguda es pot datar a mitjans del segle XVII.

En quant a estratigrafia, continuem tenint-la uniforme, fins a 1 m terra de reompliment, fins a 4 m argila amb graves i per sota dels 4 m argila granatosa.

Rasa 6.

Al trobar alineades les escombreres de la rasa 2 i la rasa 5, es va decidir fer una rasa que unís aquests dos punts per tal de veure si aquestes dues escombreres eren la mateixa o eren dues de diferents. Pel tipus de material que acompanyava a la ceràmica tot apuntava a que eren dues diferents, però era millor comprovar-ho.

Aquesta rasa mesura 15 m de llargada per 0'60m d'amplada i 4'30 de fondària.

Es va comprovar que les dues escombreres funcionaven individualment, doncs no va sortir res de material. El que aparegué foren els soterranis de la casa que hi havia a principis de segle, colmatats per la runa de la casa que s'enderrocà. Sota del paviment del soterrani hi havia 0'30 m. de terra de reompliment, i després argila amb graves i sorres fins 4 m, i a partir d'aquí l'argila granatosa.

Aquestes sis primeres rases estan fetes a la meitat nord del solar, i les set rases restants es localitzen a la meitat sud del terreny.

Rasa 7.

Aquesta rasa es va fer en diagonal en el pati d'una casa. Les dimensions foren de 8 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'30 m de fons.

Aparegué el que hauria estat un pati més antic fet de formigó tant les parets com el sòl, tot colmatat per runa. Un cop aixecat el sòl de formigó, va aparèixer un pou fet de pedres en la seva part superior i de terra en la inferior. No s'arribà al fons del pou pel que desconeixem la seva fondària.

L'estratigrafia d'aquesta rasa consta de 2 m de runa moderna assentada sobre una capa d'argila vermellosa.

Rasa 8.

Aquesta rasa va paral·lela a la rasa 4 i perpendicular a la Rambla. Les seves dimensions són 25 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'30 m de fondària.

No va sortir res exceptuant un pou fet de pedres allargades i estretes, molt ben treballades, lligades amb morter de calç.

En l'extrem de la rasa més proper a la Rambla va aparèixer el paviment de la casa que havia estat enrunada.

L'estratigrafia estava composta per 2 m de terra de reompliment barrejada amb runa molt moderna, i la resta argila amb graves fins a 4m.

Rasa 9.

Aquesta rasa va paral·lela a la Rambla i es troba a la part SW del terreny. Les seves dimensions són 13 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'10 m de fons, en algunes parts.

En aquest sondeig va aparèixer un pou fet de totxana exceptuant una de les seves parets que reaprofitava un mur que sortiria al llarg de tota la rasa. El pou estava ple d'aigua.

El mur que apareix al llarg de tota la rasa està fet amb pedres de tamany petit i regular al que se li adosen tres murs de formigó. La seva alçada és de 2 m i no s'ha pogut datar per la manca de materials ceràmics datables, tot hi que pel parament i el tipus de terra sembla bastant modern.

El mur estava colmatat per terra de runa o reompliment, i s'assentava a sobre d'un nivell d'argila rogenca.

Rasa 10.

Aquesta rasa va perpendicular a la Rambla. Les seves dimensions són 10 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'10 m de fondària.

No va aparèixer res, ni restes materials ni arquitectòniques. L'estratigrafia és semblant a les altres, 2 m de runa assentada sobre d'un nivell d'argila vermellosa que arriba fins els 4 m.

Rasa 11.

Aquesta rasa va paral·lela a la Rambla i a la rasa 9. Tenia 12 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'10 de fons.

En aquest sondeig aparegueren els mateixos murs perpendiculars de la rasa 9. En una zona molt còcreta i a 0'20 m del terra apareixen restes de trípodas per coure ceràmica i fragments de fang cuit informe que servien també per a la cuita de ceràmica. També aparegueren restes de ceràmica decorada amb manganés.

L'estratigrafia és igual, 2 m de runa assentada sobre una gran capa d'argila rogenca fins els 4 m.

Rasa 12.

Rasa que va paral·lela a la 9 i a la 11. Les seves dimensions són 12 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'10 m de fons.

Els resultats són els mateixos que el sondeig anterior ja sigui a nivell arquitectònic com estratigràfic. L'única diferència està en la petita bossada de material de terrisser.

Rasa 13.

és la rasa que està a la cantonada SE del solar. Medeix 10 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'50 m de fondària.

Va aparèixer en el seu extrem nord, un abocador o escombrera amb ceràmica, ossos, vidre i metall.

Entre la ceràmica cal destacar l'aparició de plats de blava catalana originaris de Poblet que daten de finals del segle XVII, i un cantí de ceràmica gris amb figures i altres motius ornamentals procedent de Vilafranca del Penedés. També cal esmentar l'aparició de dues monedes que, fins que no es procedeixi a la seva restauració, serà impossible dir de quines es tracta.

A part d'aquest abocador, la resta de la rasa no va donar cap altre informació. La seva estratigrafia estava formada per 2 m de runa bastant moderna, i una base d'argila rogenca fins als 4 m.

Rasa 14.

Les seves dimensions són 15 m de llarg per 0'60 m d'ample i 4'10m de fons.

Aquesta rasa no va donar cap tipus d'informació material ni arquitectònica. En quant a l'estratigrafia, es repeteix el ja comentat anteriorment, 2 m de runa bastant moderna assentada sobre un nivell d'argila rogenca fins una potència de 4 m i sota la que hi ha un altre nivell d'argila granatosa.

conclusions.

Després d'haver observat els resultats en tots els sondejos efectuats, cal dir que sembla que ens trobem en un lloc on no hi ha un jaciment arqueològic al seu subsòl. Però, no cal descartar, tenint en compte les troballes fetes, la possibilitat de que pugui aparèixer algun abocador, pou o altre tipus de restes en els espais que no s'obriren.

Núria Miró i Alaix.
Barcelona, Juny 1990.

CROQUIS

Ramblla San Josep

